

శ్రీమ భవానికి కనిపించకుండా ఉండాలని ఎంతో ప్రయత్నించేవాడు. వాడికి భవానిని చూస్తే భయమా? కాదు. కావలసినవస్తే ఎన్నో సార్లు తానే ఆమెను చిన్నప్పటి నుంచి ఆడుపు ఆజ్ఞలలో పెట్టడానికి ప్రయత్నిస్తూ వచ్చాడు. ఆవసరం అయితే తన్నే వాడు కూడా. ఈ వాడు తన భవానిని తన్నలేడు. భవాని గట్టిగా మాట్లాడితే శీమ సమాధానం చెప్పలేడు. భవాని శీమను మొదటి రోజులలో లాలించేది. తరువాత నిమ్మరసాన్ని “ఈ పని నువ్వు చెయ్యరాదు” అని అనడానికి బదులు ఆ చెయ్యిపోయే పనిని సమూలంగా నిమగ్ని చేసి, ఫలితం ఇలా ఉండాలి అనే నిర్ణయాన్ని మాత్రం కనిపించనిచ్చేది కాదు.

ఇంతమాత్రం శీమనూ భవానికీ ఉన్న సంబంధం ఏమిటి? అది వాళ్లకే తెలియదు. కులం ఒకటి కాదు. అయినప్పటికీ ఎలాంటి సంబంధం ఉండడానికి వీలవుతుంది? కాలేజీలో విద్యార్థి సంబంధాన్ని లెక్కపర్చు సహాధ్యాయులు అపార్థం చేసుకోక దొంగలేదు.

అయినా భవాని తత్వాన్ని బట్టి వాళ్ల నెవర్ని లెక్క చెయ్యలేదు. చేసిందేమీ ఆమెకు తప్ప ఇతరకు తెలియదు. ఆమె ప్రవర్తనగా మాత్రం వాళ్ళిద్దరినీ గుర్తించిన చిహ్నాలేమీ కనిపించవు. శీమ ఇంటిదగ్గర చెప్పకుండా వచ్చి ట్యూషన్లు చెప్పకూని కాలేజీ చదువు వేలించ

డానికి వచ్చాడన్న సంగతి భవానికి తన తండ్రి దగ్గరకు శీమ వచ్చినప్పుడే తెలిసింది.

అలాంటి ప్రాప్తి భవాని లేని ఆకాశం వాక ఆహారంగా చూస్తూ నిలబడింది. మేడ మెట్టమీదనుంచి తాను దిగుతూండగా-

“ఈ ఇంటి యజమానులు మీరేనా అండీ?”

“అవును. మీరే కావాలి?”

“నేను కాలేజీ విద్యార్థిని...”

“ఇక్కడ గదులు ఖాళీగా లేవు.”

“గదిలోనూ రాలేదు. మీ ఇంట్లో ఎవరయినా చిన్న పిల్లలుంటే ట్యూషన్లు చెప్పిస్తారేమో నని వచ్చాను.”

“ట్యూషన్లు! వాటికి కాలేజీ చదువుకూ ఎలా కుదురుతుంది...”

అలా సంగంపాట జరిగింది. శీమ తన ఇంట్లో ప్రయోగం చేసేవాడు. తన తండ్రి కొంత డబ్బు ఇచ్చేవాడు. ఆయనకు తెలియకుండా తన చేతికి అందినంత డబ్బు తాను శీమకు ముట్ట చేప్పేది.

అలాంటి సంబంధం - భవానినికూడా శీమ దగ్గర చదువుకోమని వాళ్ళనాన్న అనడంతో - మరీ దగ్గర అయింది.

ఆ సంబంధాన్ని శీమ చదువుగా వాడుకోలేదు. భవాని చదువుగా కాకపోయినా అప్రయత్నం వాడుకొన్నది. కాలేజీ చదువు

వి. యస్. అవధాని

పూర్తయి శీను గృహస్థ జీవితం గడిపే దశలో కూడా భవాని ఆతని జీవితాన్ని ఆక్రమించింది.

విమల శీనుకు తగిన భార్య అయినా ఆమెకు వచ్చిన జబ్బుకు ఆమె కారణంకాదు. శీను విమలమీద ఎన్నడూ వినుకోలేదు. వైగా విమలతో జీవితం సాగించడం మొదలుపెట్టినాక శీను తన జీవితంలో కొంత నిశ్చలత నలవరచు కున్నాడు. కాని విమల శీనును ప్రేమించినంతగా శీను విమలమీద క్రద్ధ చూపలేక పోయాడు.

భవాని శీనును ఈ కారణంగానే విమర్శించేది. అయితే శీను విమలను తగినంత జాగ్రత్తగా చూడకపోవడానికి కారణం ఏమిటి?

* * *

శీను త్వరగా ఎక్కడికో వెళ్లాలని ప్రయాణం ఆవుతున్నాడు. భవాని శీను కోసం వెదుక్కుంటూ అడే నమయానికి తారస్పింది.

“ఎక్కడికి ప్రయాణం ఆవుతున్నావ్?” - అంది భవాని.

“వనుంది. వెళ్లాలి. చాలా తొందరగా వెళ్లాలి.”

“నీ చూడావుడిని బట్టే నువ్వు త్వరగా వెళ్లాలని తెలుస్తోంది. ఎక్కడికిని అడుగుతున్నాను.”

“ఇవాళ రాత్రికి కార్యవర్గం మీటింగున్నది. త్వరగాపోయి నేను చేయాల్సిన బని చాలా ఉంది” అంటూ శీను బయటికి పోవాలన్నాడు.

“అలా దులవరించుకు పోవడానికి పీలులేదు, ఆగు.”

“విసిగించకు భవానీ! తొందరగా చెప్పి ఏమిటీ సంగతి.”

“సంగతి! శీను నీ తొందరంతా దేనికి? ఏమి సాధించడానికీగాను ఇంత ఆశీకపడుతున్నావు?”

“ఆవేశం లేదు. ఆవేగం లేదు. నా ధర్మాన్ని నేను చేస్తున్నాను.”

“ధర్మమా? వెంచి వెద్దవాణ్ణి చేసిన కల్పి దండ్రులను ధిక్కరించి నీ పేసర్వస్వం అని నమ్ముకున్న విమలను ఏవగించుకుని నువ్వు సాధిస్తున్న ధర్మం ఏమిటి?”

“నేను విమలను ఏవగించుకోలేదు విమల నాతోపాటు కార్యక్రమానికి దిగలేకపోలే అది నా తప్పేనా! నన్ను వెంచి వెద్దవాణ్ణి చేశా

రంటున్నావు. నాకోసం చేశారా? వారి కోరికలనూ, శరీరావసరాలనూ తీర్చుకునేటందుకు.”

“శీను, ఇదే అవేగం అండే! ప్రతివాళ్ళకూ విదో లోపం అంట గట్టడం. నువ్వు ఒక్కడివే సరయిన దోవలో ఉన్నావనుకోవడం, రాబోయే కాలానికై జాగ్రత్త పడకపోవడం, ఇదే!”

“భవానీ! నన్ను గురించి నీ యిష్టం వచ్చినట్లు అనుకో. నేను పోవాలి”

అంటూ శీను బయటికి వెళ్ళాడు. ఎందుకు వెళ్ళాడు? అతడు కార్యకర్తారుడు. రణరంగ ధీరుడు. అఖరు పోరాటాని కాయత్రం ఆవుతున్న వీరుడు.

కార్యక్రమం ఆవరించడానికి తిండి, సిద్రా లేకుండా తిరుగుతాడు. తనపంటి సోదరులకు లేక పోలే తన ఏవస్తువునైనా ఇచ్చేస్తాడు. ఇదంతా అతడు చేర్చుకున్న రాజకీయ విజ్ఞత.

బి. ఏ. దాకా చదువుకున్న తనచదువు ప్రపంచం వడే ప్రసవ వేదనను పోరాటం చేతనే వరి ప్కరించమని అంటోంది. అంశ ధ్వాతీయ కార్మిక లోకబాధలు అతన్ని కలవర పరుస్తున్నాయి. ఆ కలవరంలో తన సంగతి, తన భార్యసంగతి, తన కుటుంబ పరిస్థితుల సంగతీ అన్నీ మరచి పోతున్నాడు. ఎందుకు మరచిపోడు!

భవాని శీను జీవితాన్ని ఒక భక్తురాలిగా చూసేది. ఆ దశలో శీను దేన్నో సాధించేటందుకు తపాతపా పడుతున్నాడనీ, ఆ సాధన అయిన తరవాత మామూలు గృహస్థుగా మారాడనీ-అనుకునేది.

కొన్ని సంవత్సరాలు గడిచినాక శీనుకు తను చేసే బనిసంగతి తెలియదనీ, అతనికి తెలియ చెప్పాల్సిన బాధ్యత తనకున్నదనీ భవాని అనుకునేది. కాని ప్రయోజనం లేకపోయింది.

ఎన్నోరోజులు శీను ఇంటికి వచ్చేవాడు కాదు. ఆరోజుల్లో విమల వడేబాధలు భవాని చూడలేకపోయేది. ఉన్న కొంచెం అస్తి శీను పార్టీ సోదరులను పేపడానికి, ఇంకా ఆటపంటి పనులకైంద, ధ్వంసమయింది. శీను ఇంటికి వచ్చి నప్పుడల్లా కొంచెం డబ్బు తెచ్చి ఇంటికి కాస్త సుఖం రుచి చూపించేవాడు.

వాడు ఇంటికి రాని రోజులలో విమల పస్తులుండేవి. ఆరోజులలో భవాని విమలను ఆవరించి

తన జీవితమంతా సాయం చేసేది. మొదట్లో ఆమె సహాయాన్ని వినుల అనుమానించేది. తరువాత తరువాత పరిస్థితుల వల్లడిచేతా, భవానిమాపే నిర్మలకర్మం వలనా, ఆదరణ వలనా, ఆమె సహాయాన్ని తిరస్కరించలేక పోయింది.

వినుల సామాన్య సంస్కారంగల స్త్రీ. అయినా శిశునూ ఆతని వైఖరినీ ఒక రకమైన నిర్దిష్టతతో చూచేది. తన భర్త పనులను మొదట్లో ఆసక్తిగా చూసుకున్నా తరువాత "ఆయన వైజం ఆలాంటిది. నాఖర్మ ఇలా ఉంది" అని అనుకుని తృప్తిపడేది. కాని ఎంత సరిపెట్టుకుందామని ప్రయత్నించినా ఆమెను దిగులు ఎక్కువయి ఉన్న ఆరోగ్యాన్ని (కొంచెం ఆరోగ్యాన్నికూడా) పాడుచేసింది. అంతటితో వినుల పూర్తిగా మంచాన పడ్డది. అయినా శిశు తన కార్యక్రమం మానలేదు. మానడు!

భవాని ఇందుకే కలవరపడ్డది. ఎప్పుడూ వినులదగ్గరకుండి ఉపచారం చేస్తూంటే తన భర్తకు కష్టంగా ఉన్నది. "అదరిద్రుడితో ఎందుకమ్మా సీకింత సంబంధం" అని తన తండ్రి

వినుకున్నాడు. కాని భవానికిమటుకు ఈ రాజకీయాల పిచ్చివాణ్ణి వదల బుద్ధిరావడా లేదు. వాడి సంగతి ఎట్లాఉన్నా తనవంటి వినుల ఆ విధంగా బాధపడుతుంటే, అష్టకష్టాల పాలవుతుంటే చూస్తూ ఉరుకోలేక పోతున్నది.

* * *

అర్ధరాత్రి. ప్రపంచం అంతటినీ శాంతి దేవత పరిపాలిస్తోంది. కాని భవాని మృత్యువులో మాత్రం శాంతి లేదు.

వినుల పరిస్థితి కొన్ని నిమిషాలలో ఎలా ఉంటుందో చెప్పే పిలువేదని డాక్టర్ న్నాడు. ఇప్పటికీ ఇరవై రోజులనుంచీ శిశు అంటులేదు.

ఎవరిని ఉద్ధరించడానికీ ఈ రాజకీయాల. స్వంత ఇల్లును సరిచేసుకోలేనివారు రాజకీయాలను నడిపిస్తున్నారా? ఒక్క శిశు సంగతే ఇలా ఉందా, లేక రాజకీయ రంగంలో వివారిం చే నాయకులందరూ ఇలానే ఉన్నారా? ఒక చెంప వినుల ప్రాణం కొన్ని నిమిషాలలో ఉన్నది. మరో చెంప కండ్లి వినుకుంటున్నాడు. భర్త ఖమ్మబుమ్మ లాడుతున్నాడు. శిశు అంటులేదు.

పోనీను తల్లితండ్రులు ఎందుకు బోక్యం కల్పించుకోయా? వాళ్ళకు మూర్ఖులనీ మానవత్వంలేని వాళ్ళనీ అంటూంటే ఎలా బోక్యం కల్పించుకుంటారా? ఇక విముల తల్లిదండ్రులు. వాళ్ళ తమకు చేతనయిన సాయం చేస్తేనే ఉన్నారు. కాని విముల తన ఈ జబ్బునంగతి వాళ్ళకు తెలియనివ్వలేదు. వాళ్ళకు తెలియచేయడానికి వాళ్ళు ఎక్కడెక్కారో భవనికి తెలియదు. ఆయోమయంగా, దిగులుగా, భవని విముల మంచం దగ్గరపవారు చేస్తోంది.

దబడబా శీను ఇంట్లోకి ప్రవేశించాడు.

“శీనూ...”

“భవనీ...”

“ఇటు చూడు... ఇదీ నీ పార్టీ సేవ. ఇదీ నువ్వు సాధిస్తున్న వర్గాలు లేని స్వర్గధానుం. విముల కొన్ని నిమిషాలలో మనల్ని నీడిపోతుంది. ఈ అఖరు నిమిషాలలోనన్నా విముల ప్రక్కన నిలబడి ఆమె ఆత్మకు శాంతి...”

“భవనీ” అన్నాడు శీను కఠోరంగా.

“ఏం శీనూ... ఎందుకూ అంత కోపం? తిండికి మొహంవాచీ, నమానాసానికి మొహం వాచీ విముల ఇలా అయిపోయింది. నిన్ను కట్టుకుని విముల తన జీవితాన్ని వ్యర్థం చేసుకున్నది. తోటి జీవని కనికార దృష్టితోనే చూడలేని నీ రాజకీయ విజ్ఞత ఏమిటి శీనూ... ఇటు రా.” అంటూ బలవంతంగా వాణ్ణి విముల మంచం దగ్గరకు లాక్కొని పోయింది.

“విములా... విములా... శీను వచ్చాడు.” అన్నది భవని మెల్లిగా.

“వచ్చాగా... నెలవు...” అంటూనే విముల కళ్ళు మూసింది.

* * *

ఈనాడు శీను అన్నివిధాలా స్వతంత్రుడు. పార్టీ సేవ చేయడానికి ఎటువంటి ఆటంకాలూ లేవు. కాని దానితో పాటు కొన్ని ఇబ్బందులు కూడా వచ్చినాయి.

ఎక్కడో తీరిక చేసుకుని ఇంటికి వెళ్ళినప్పుడయినా “వచ్చారా! అబ్బ, ఇంత కష్టపడి పని చేస్తే ఆరోగ్యం చెడిపోయా?” అని అడరించి సేవచేసేవాళ్ళ లేరు.

భవనికూడా వాడివట్ట మానంగానూ, ముఖంగానూ ఉంటోంది.

అంతే కాదు. పార్టీ విజయాన్ని సాధించింది. అధికారంలోకి వచ్చింది. తనకన్న తక్కువ చదువుకన్నవాళ్ళు, తనకన్న తక్కువ త్యాగాలు చేసినవారూ శాసనసభ్యులూ, మంత్రులూ, ఇంకా ఇతర అధికార్లు వివారు. తన పరిస్థితి గా మాత్రం మాడ్చలేదు. ఎంతగానూ పెట్టుకుంటామని ప్రయత్నించి పాడబ్బని ఇబ్బంది శీనుకు బాధిస్తోంది. మైగా తన ఈ రాజకీయ జీవితం పాత స్నేహితులందరినీ విరోధులుగానో లేక నిఘోసించే వారుగానో చేసింది.

పోనీ ఏదన్నా ఉద్యోగం చేసుకు బతుకుదా మంటే తన అలవాట్లు ఒకచోట కూర్చుని పని చేసేటందుకు తనవి కావు. మొదట్టుంచీ నుఖ వడ్డవాడు కాకపోయినా కొన్ని రకాల ఇబ్బందులకు అలవాటు వడ్డవాడు కాదు. మళ్ళీ తను ఎక్కడ బయల్దేరాడో, అక్కడికే వచ్చాడు. మళ్ళీ ప్రముఖేట్లు చెప్పడం మొదలు పెట్టాడు. కాని తను చదువుకునే రోజులలో ఉన్న ఆరోగ్యమూలేదు. ఉత్సాహమూలేదు. ఎంత ప్రయత్నించి పా విద్యార్థులకు తను తృప్తికరంగా పాతం చెప్పలేక పోతున్నాడు. మైగా ఆరోగ్యం కూడా చెడి దగ్గు, అయానం ప్రారంభించినయి. ఎన్నో ఘనకార్యాలు సాధిస్తూ మనుషున్న శీను తన జీవితం ఇంత వ్యర్థం అయిపోవడం చూసి దిగ్భ్రమ చెందాడు.

తన పార్టీ సోదరులు ఆప్యడప్పుడు కనిపిస్తే “పాపం ఇలా అయిపోయినా వేరారా?” అనే వాకే కాని ఏ రకమైన సహాయమూ చేసేవారు కనిపించడం లేదు తను చేసిన కృషిలో ఎటువంటి లాభమూ చూపలేదు. తను నమ్మిన సిద్ధాంతాలను అచరణలో పెట్టడానికి ఎన్నో త్యాగాలు చేశాడు. అయినా తన పని ఆఖరుకు ఎందుకూ కొరకానివాడుగా కయారయింది.

ఒకరోజు రోడ్డువెంబడి వడుస్తూనే పడి పోయాడు. ఆదోవనే కారుగా పోతున్న భవని వాణ్ని చూసి ఆనవ్యాంతుకుంటూనే కనికరించి కారులో తన ఇంటికి చేరవేసింది.

ఆ పడిపోవడం ఎన్నో రోజులకిగాని శీను ఈ ప్రపంచంలోకి రాలేదు. అంతకాలమూ

భవాని భర్తచేత ఈనడింపులు వడుతూనే వాడికి ఉపచారాలు చేయించింది.

ఒక అర్థరాత్రి సమయాన శినుకు ఒడ్డునూర్తికా తెలిసి తన ఒక పరుపు మంచంమీద ఉండడం చూసి ఆశ్చర్యపోయి లేచి నిలబడ్డాడు. ప్రక్క గదిలోంచి అవ్వడే ఎందుకో బయటికి వస్తున్న భవాని వాణ్ణి చూసింది.

“భవానీ...”

“శిను...”

“నన్ను ఇక్కడికి ఎందుకు తీసుకువచ్చావ్?”

“నన్ను శిక్షించడానికి శిను! నీమీద కనిక రించికాదు. ఏదో ఘనకార్యం సాధిద్దామనుకొని నీకు నువ్వే పనికి రాకుండా పోయినావు. అటు తల్లిదండ్రులకూ, ఇటు నీన్నే సర్వస్వంగా నమ్మిన వినులకూ ఏ రకంగానూ ఉపయోగపడలేదు.

వైగా ఇంతవరకూ నీలో ఎటువంటి మార్పు లేదు. నీధర్మాన్ని నువ్వనుకోకుండానే ఆకాశానికి నిచ్చెనగా వేద్దామని ప్రయత్నించావు. ఇటువంటి నిన్ను వయదల్పి ఇక్కడికి తీసుకు రావడంచేత ఎటువంటి రాజకీయాభిప్రాయాలూ లేకుండానే సామాన్య సంస్కారంతో, నీకన్న మృగయం గలదాన్నని దుజువు చేస్తున్నాను.”

“భవానీ! నాకు అధికారం తాకపోవచ్చు. నేను సుఖపడకపోవచ్చు. కాని నాసిద్ధాంతాలు గలవారు ఈనాడు ఎంత గొప్ప పదవులలో ఉన్నారో చూడు.”

“అదే పొరపాటు శిను! నేనుకూడా నీ సిద్ధాం తాలు తప్పని అనడంలేదు. ఆమాట నువ్వే అంటున్నావు. నిన్ను ఉద్ధరించలేని తాత్వికతను చేపట్టి ఇలాంటి అధనుస్థితిలోకి వతనమయ్యావని నువ్వు అంగీకరించలేవు. అలా అంగీకరించినపుడు నువ్వు మామూలు మనిషి చే అవుతావు. నీకు మా అందరికంటే గొప్పవాణ్ణి కావాలని ఉన్నది. ఆ

కోరిక నీజ్ఞానాంకస్థలలో లేదు. అలాంటి కోరిక ఉన్నదని నీకు తెలియక పోవచ్చు. కాని నిజం మాత్రం అంటే. వాణ్ణివరోగొప్పవారయూ రంటున్నావు. వాణ్ణి నీసిద్ధాంతాన్ని ఆచరణలోపెట్టడం చేతనే గొప్పవాళ్ళయ్యా రనడానికేం నిదర్శనలు లేవు. ఎన్నో ఇకర కారణాలచేత ఇవాళ వాణ్ణి అధికారంలో ఉన్నారు. అదంతా అలా ఉంచు. ఇప్పుడు నిన్ను రక్షించడేదీ లేదు. ఇంత చిన్న వయస్సులోనే ఏ రకపు సుఖమూ చవి చూడకుండానే ముసలివాడి వయావు.”

“భవానీ! నన్ను ఇంకా బాధ పెడుతున్నావు.”

“తప్పదు. బాధ అని నువ్వు అంటున్నావే అది ఈ మృదయంలో ఎంతో ఉన్నది. నీకు నిజమైన బాధ తెలియదు. తెలిసినపుడు నీలో నిజమైన మానవత్వమే ఉండేది. వినుల అంత అధ్యాత్మపు చావు చేస్తేదీ కాదు. అందరిలా గానే నువ్వు ఏదో వుద్యోగం చేసుకుని సుఖంగా వుండేవాడివి. చిన్నప్పట్టుంటే ఒకరకపు సంప్రదాయంలో పెరిగి తరువాత ఏదో కొన్ని సిద్ధాం తాలను గ్రుడ్డిగా నమ్మి వాటిలోని మంచిచెడు లను తర్కించుకోలేక ఇలా అయిపోయావు.”

“భవానీ! నువ్వు నా శత్రువు. నే వెళ్లిపో తున్నాను.”

అంటూ అంత రాత్రివేళ లేచిపోయాడు.

భయంకర రాత్రి వేళనే ప్రళయమారుతం వీస్తుంది. ఆ మారుతం వెంటడే కుంభవర్షం ప్రారంభ మవుతుంది. అంత వానలోనూ శిను నడిచినడిచి ఈ లో కా న్నుంచి అంతర్నితు డయాడు.

ఆ సంగతి పరిచారకులు మరునాడు భవానికి చెప్పారు. భవాని వాడు వెళ్లిన ద్వారందగ్గర నుంచుని ఆలోచిస్తున్నది.

నవలా రచయిత : (భార్యతో) ఇదిగో, నా నవలలో పదిసంవత్సరాల క్రిందట స్త్రీలు ఏవిధమైన జాకెట్లు ధరించేవారో వర్ణించ బోతున్నాను. నువ్వుకొంచెం చెబుతావా?

భార్య : (చిరాకుతో) ఎలాటి జాకెట్లా? నే నిప్పుడు వాడుతున్న లాంటివే!